

KONSER SALONU'NDA YÖNETİM TARTIŞMASI

HAMİ ÇAĞDAŞ

Geçen ay İstanbul kültür ve sanat çevrelerinde en çok konuşulan konu, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nun geleceği idi. Konser Salonu yapıldığından bu yana sanat yönetmenliğini üstlenen Filiz Ali, Belediye Başkanı Nurettin Sözen tarafından görevden alındı. Belediye'nin gerekçesi Konser Salonu'nun etkin bir şekilde çalıştırılmadığı ve hazırlanan projeler konusunda Filiz Ali ile anlaşmazlığa düğüldüğü idi. Filiz Ali ise, çeşitli basın organlarında çıkan demeçlerinde Konser Salonu'nun bir müzikhole dönüştürülmek istendiğini, salonun çeşitli bölümlerinin yıkılarak Belediye Radyo ve Televizyonu için stüdyolar yapıldığını, gelecek mevsimde 'E-vita' müzikalinin burada sahnelen-

mesinin düşünüldüğünü, böylece Konser Salonu'nun asıl işlevini yitireceğini belirtiyordu.

Tartışmanın iki tarafıyla da birer söyleşi yaparak, bu konunun aydınlanmasına çalıştık.

Tartışmalar sürerken kamuoyunda uzun listeler oluşturan imzalar toplanıyor; çeşitli sanatçı kuruluşları, bildiriler yayınlıyor; köşe yazarları, yazılar yazarak Konser Salonu'na dokunulmamasını ve Filiz Ali'nin görevine iade edilerek, Konser Salonu'nun konserler verilen bir yer olmasını, işlevinin değişmemesini istiyorlardı.

Biz de, Filiz Ali ile bir söyleşi yaptık. Belediye Başkanı ise, düşüncelerini yazılı olarak bildirdi.

Ayın son günlerinde Belediye Başkanı Nurettin Sözen bir basın

toplantısı yaparak Konser Salonu'nun yeni Genel Sanat Danışmanlığına Aydın Gün'ün getirildiğini ve tam yetki ile çalışacağını açıkladı.

Yeni Genel Sanat Danışmanı Aydın Gün'e de, Konser Salonu tartışması konusunda düşüncelerini sorduk... Neler yapmayı tasarlıyordu? Salonda müzikaller de sahnelenecek miydi? Program konusundaki düşünceleri neydi? Aydın Gün, konunun hemen konuşulamayacağını, fakat Ağustos ayında hazırlıklı olarak bizimle bir söyleşi yapacağını belirtti.

Bu sayımızda Filiz Ali ve Belediye Başkanı Nurettin Sözen'in bu konuda söylediklerini sizlere aktarıyoruz. Konser Salonu'nda ise, Belediye Radyo ve Televizyonu için stüdyo yapım çalışmaları sürüyor.

FİLİZ ALİ: KONSER SALONU AMACI DIŞINDA KULLANILMAMALI

Sayın Filiz Ali, Konser Salonu'nun sanat yönetmenliğine getirilişinizden görevden alınışınıza kadar olan sürede neler yaptınız? Sizin bir Konser Salonu yönetimi deneyiminiz yoktu. İstanbul'da ilk uygulamaydı. Başlangıçta ne sı-

kıntılar çektiniz, sorunlarınızı nasıl çözümlediniz?

Konser Salonu yedi ayda yapıldı. Ben inşaatın başlangıcında göreve atandım. 1989 yılının ilk iki ayında beş konserle salonu aç-

tık. Sizin de söylediğiniz gibi böyle bir salon olmadığından tecrübemiz yoktu. Yurt dışında konser veren sanatçılarımızdan, yabancı meslektaşlarımdan deneyimlerinden yararlandım. Salonun açılışından kısa bir süre sonra seçim oldu ve mart

ile ekim ayı arasında uzun bir süre çalışmadık. Bu süre sonunda belirsizlik yüzünden diğer arkadaşlar ayrıldı, bir tek ben kaldım. Ekim ayında tekrar çalışmaya başladığımda Genel Sekreter Alev Coşkun ile İştirakler Daire Başkanı İskender Odabaşoğlu'nun çok yardımları oldu. Devlet bürokrasisi ile boğulmayan, uluslararası etkinliklerin mümkün olduğunca kolaylıkla yapılabileceği bir sistemi oturtmaya çalıştık. Daha sonra her ikisi de belediyedeki görevlerinden ayrılınca bürokratik ve hiyerarşik bir yönetim biçimi oluştu. Bu yönetim biçimine karşı yine de İstanbul kentinin görmediği doluluk, çeşitlilik ve nitelikte konserler, gösteriler yaptık. Ben özellikle üçüncü yılımızda yani geçen mevsim çok başarılı olduğumuza inanıyorum.

Kaç konser ve gösteri gerçekleştirdiniz.

Geçen mevsim toplam 89 konser ve gösteri gerçekleştirmişiz. Bir de ortak etkinlikler vardı. Parlament Caz ile ortak konserlerimiz oldu. Bazı kuruluşların özel kon-

serleri ve gösterilerine kiraya veriliyordu salon. Belirli bir düzeyi tuturan gösteri ve konserlere biz de katkıda bulunuyorduk.

Sizin Konser Salonu'nu verimsiz çalıştırdığınız söyleniyor. "Daha fazla etkinlik yapılabilirdi, yalnız konser verdirdi" deniyor.

Konser Salonu'nda her çeşit etkinlik yapıldı. Yalnız pop müzik hariç. Benim pop müziğe karşı olduğumdan değil. Bir kere 860 kişilik bir salon o türün dinleyicisine göre küçük bir salon. Festivalde Açık hava Tiyatrosu yetmiyor görüyorsunuz. Ek bir ses düzenine ihtiyaç var. Bizim salonumuzun ses düzeni mükemmel, buna hiç gerek yok. Yoksa bu tür konserleri, çeşitli kuruluşlar salonu kiralarak düzenledi.

Bu konserlere nasıl karar veriliyordu. Belediyenin size bir etkisi oluyor muydu? Bürokrasiye ne oranda bağlıydınız?

Elbette bürokrasi içinde çalışı-

yorduk. Belediyenin yönetim sistemine bağlıydık. Ancak kimse "Bu konseri vermeyin, şunun resitalini, konserini düzenleyin" diye bir baskı yapmadı hiç. Yalnız "Çok fazla konser yapmayın, masraflı oluyor" dendi. Ancak şimdi Konser Salonu 24 saat çalışmalı deniyor. Bu iş masrafsız nasıl yapılacak bilemiyoruz.

Nasıl bir konser düzeni isteniyordu?

"Ayda üç dört konser yapın, çok parlak konserler olsun, salon tamamen dolsun" deniyordu. Bu benim anlayışıma çok ters. Konser Salonu'nda verilen her konserin dolması çok zor. Konser Salonu, sürekli konserler verilen bir yer olmalı. Londra'da her gün en az on-on beş konser olur, siz de seçer gidersiniz. İstanbul'da klasik müzik izleyicisinin sayısı üç bini geçmiyor. Biz haftada üç konser yapıyorduk. Daha fazlasına seyirci sayısı yetmez. Daha az olursa Konser Salonu'nu ne yapacaksınız. İstanbul'da herhangi bir salondur orada birçok

etkinlik yapılmaktadır, diye tanımlamamız gerekir o zaman.

Bu noktada salonda düzenlenecek etkinlikler konusuna gelelim. Bizim talihsiz bir İstanbul Atatürk Kültür Merkezi deneyimimiz var. Opera binası olarak yapılan bu salonda artık opera ve konserlerin verilmesi için ne güçlükler çekiliyor. Çünkü salon opera dışında konser, tiyatro ve bir yağın kongre ve toplantı için kullanılıyor. Sizin başka ülkelerde gözlemlerinizi oldu, bir de bu salonda deneyimleriniz var. Müzik için özel salonlar gereklidir herhalde, başka amaçlar için de pek kullanılmazlar.

Elbette. Eğer bir yapı konser verilmek için özel yapılmışsa, ki Cemal Reşit Rey Konser Salonu böyledir, başka etkinlikler için sahnesi uygun değildir zaten. Bakın bir örnek vereyim: Viyana Musikverein Salonu'nda değil tiyatro, dans gösterisi bile yapılmaz.

Bizde modern dans yapıldı.

Evet biz sınırları zaten zorlayacağımız kadar zorladık. Sahneyi özel bir plastik örtü ile kaplıyoruz, dekor kullanılmıyordu.

Görevden alınma olayını bir de sizden dinleyelim. Kültür ve sanat ile ilgilenen geniş bir kesim bugünlerde sadece bu olayı konuşuyor.

Görevden alınma kararım tebliğ edildiğinde hem çok şaşırırım hem de şaşırmadım. Şaşırdım, üçüncü yılımda gerçekten başarılı olmuş, gerek seyirci, gerekse konserler açısından yükselen bir grafiğe ulaşmıştık. Evet, çok daha başarılı olabilirdik. Ama yapılan kulislardan ve tartışmalardan sonra da bu karar bana normal geldi.

Tartışmalar hangi konularda yoğunlaşıyordu?

İlk tartışma 'Evita' ile başladı. 'Evita' müzikalinin Konser Salonu'nda sahneleneceği Belediye tarafından bana tebliğ edildi. Ben de

Filiz Ali

Salon'un bu tür bir projeye uygun olmadığını, başka yerler aranması gerektiğini yazılı ve sözlü olarak bildirdim. Sayın Nurettin Sözen beni makamına çağırdığında ben bu tartışmanın bittiğini ve ısrardan vazgeçtiklerini sandım. Ancak tam tersi oldu. Ben bu projeye karşı çıktığım ve görüşlerimi basına aktettiğim için suçlandım. İstifam istendi, bende istifa etmeyeceğimi görevden almaları gerektiğini belirttim.

İkinci ve en tehlikelisi Belediye Radyo Televizyonu (BRT) için stüdyoların yapılması. 'Evita'dan her an vazgeçilebilir ancak bu inşaat Konser Salonu'nun kimlik değiştirmesi demektir.

Ne gibi bir kimlik değişimi olacak.

Bir kere Konser Salonu'nun gereksinim duyduğu bazı parçaları ahyorsunuz.' Sanatçıya konser öncesi azami rahatlığı sağlamak zorundasınız. Sanatçının dinlenme, hazırlanma odası olmalı. Bizde sanatçılar kötü koşullar altında hazırlanır, bu yüzden gerekli performans gösteremez. Konser Salonu'nun bu tür dinlenme ve hazırlanma mekânları stüdyolara katıldı.

Ayrıca bir salona radyo ve televizyon sokulunca ki kimse BRT bu salonu kullanmayacak demiyor, işte o zaman "bu salon ne iş için kullanılır?" sorusuna geliyoruz. Nedir bu salon? Bu salon her şey için kullanılan bir salondur o zaman.

Siz, salonu tanıyan birisiniz. O salonda bir müzikal oynanması ne kadar olanaklıdır?

Değil müzikal, tiyatro için bile uygun değil. Kulisleri çok dar çünkü tiyatro için düşünülmemiş. Aynı nedenle sahne üzerindeki sofita çok dar. Dekorları depolayacağınız bir yer yok, ayrıca atölye filan da olmayacağı için dekorlar dışardan getirilecek, onları içeri sokmak için kapılar uygun değil, kapıları sökmek gerekir. Sahne parke, altında ise on santimlik bir boşluk var, bu tür bir prodüksiyonda demir konstrüksiyon dekorlar girecek, bu parkeler çökecek tabii. Ben böyle bir sorumluluk almak istemedim. Ayrıca yukarıda belirttiğim nedenlerle de bu sahnede konser ve dans dışındaki etkinliklere karşıyım.

Sorularımızı yanıtladığınız için teşekkür ederim.

Nurettin Sözen

Aydın Gün

NURETTİN SÖZEN: KONSER SALONU 24 SAAT KULLANILMALI

Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nda herhangi bir değişiklik yapılıyor mu?

Cemal Reşit Rey Konser Salonu'nun bulunduğu binada yeni kurulmakta olan Belediye Radyo Televizyonu (BRT) için stüdyolar yapılıyor. Ancak Konser Salonu'na herhangi bir şekilde müdahale edilmemiştir. Konser Salonu aynen kalacak ve konserler burada verilecektir. Sadece salonun yanlarında ve alt kattaki boş mekânlar ayrı girişler yapılarak BRT için kullanılacaktır.

Salonun akustiği bir zarar görecektir mi?

Hiçbir radyo ve televizyon stüdyosu ses yalıtımı yapılmadan kurulmaz. Tüm stüdyolarda ses yalıtımı yapılacaktır. Ayrıca bu konuda uzman kişilere danışılmıştır.

Konser Salonu amacına uygun

etkinliklerle tam kapasite çalışırsa 'Evita' nın durumu ne olacak?

Başka sahne aranacaktır. Konser Salonu fonksiyonunu boşluklar ve açıklar olmadan yerine getirirse, başka etkinliklere gerek kalmayacaktır.

Konser Salonu'nun geleceği için neler düşünüyorsunuz?

Konser Salonu'nun Genel Sanat Danışmanlığı'na Sayın Aydın Gün atandı. Bu görevinde başarılı olacağına hiç kuşum yok. Gelecek için en iyi kararları o verecektir. Bu salon geçen üç yıl boyunca bir emprezaryo firması gibi çalıştı. Üretici değil, tüketici oldu. İstanbul halkına layık bir konser salonu üretici olmalıdır. Bu nedenle salonun etkinliklerinin uzun vadede yeniden yapılandırılması gerekir. Bunu aşamalı olarak düşünüyoruz. Önümüzdeki yıl bir yaylıçalgılar

dörtlüsü ya da beşlisi ile başlayacak bir orkestra kurma hazırlıkları içindeyiz. Bu orkestra zaman içinde oda orkestrası haline gelecek, daha sonra ise İstanbul bir senfoni orkestrasına kavuşmuş olacaktır.

Aydın Gün'ün bürokrasi içinde yeri ne olacaktır?

Biz daha önce Filiz Ali'nin çalışmalarına da müdahale etmemiştik. Bugün Aydın Gün'de tam yetki ile göreve gelmiştir. Kendi kadrosunu kuracaktır. Sayın Aydın Gün yönetiminde Konser Salonu Muhsin Ertuğrul'un "Bir tiyatro, 24 saat etkin olmalıdır" sözünü ilke edinerek gerçek bir kültür merkezine dönüşeceğini, elbette konser salonu olma asal işlevini sürekli koruyarak, 24 saat faaliyette olan, canlı, İstanbul'un entelektüel hayatında ağırlığı olan bir salona dönüşecektir. Buna inanıyorum.

